

אבני היסוד של מקום לגדול

למידה

משמעותית ללומד, חווייתית,
בין-תחומית ורב תחומית.

חונכות

מעצימה ומפתחת, המלווה את
הילד בכל דרכיו.

דיאלוג והקשבה

פנימה והחוצה, לעצמי, לאחר
ולסביבה. דיאלוג המתקיים
במשולש
ילד-הורה-חונך.

בחירה

תוך דיאלוג והתאמה אישית.

רב גיליות

כהתפתחות טבעית המזמנת
טיפול מנהיגות, אחריות,
ואינטראקציה הדדית.

חופש

להיות מי שאני, לבטא את
עצמי, להתנסות וללמוד.

אחריות

אישית ומשותפת של כל חברי
הקהילה ביצירת התרבות
הבית ספרית.

'מקום לגדול' - בית ספר וגן דמוקרטי הוקם על ידי קבוצת הורים מתוך הכרה בחשיבות החינוך, באחריות ההורים לחינוך ילדיהם, ומתוך אמונה בערכי החינוך הדמוקרטי. ההתנהלות כמסגרת דמוקרטית מהווה אמצעי להשריש בילדים את האמונה בעצמם ובכישוריהם, את יכולתם לבחור בדרך משלהם, את הכבוד העצמי והכבוד לזולת, את מיומנויות הלמידה, את אהבת הידע ועוד. אנו מאמינים שדרך זו מאפשרת לילדינו צמיחה הדרגתית, מכבדת וטבעית לחיים בחברה בת זמננו.

'מקום לגדול' הוקם בשנת 2009 ופועל כעמותה (עמותת 'שדות') המנוהלת בהתנדבות ע"י הורי הילדים, לצד צוות פדגוגי מקצועי ומנוסה. המקום הוקם מתוך הכרה בזכותם של ההורים לבחור את מסגרת החינוך המתאימה לילדיהם, וכן בזכותם של הילדים ללמוד ולהתפתח בסביבה תומכת, מתוך חירות אישית, סקרנות ורצון טבעיים.

בית הספר מאמין במעורבות קהילת ההורים בפעילות החינוכית, ועל כן הוקם ומתנהל כעמותת הורים המבוססת על מעורבות והתנדבות. אנו מאמינים שעקרונות אלו מקרינים על חוויית הילדים, על הלימוד ועל המקום כולו, והם חלק מהייחודיות והאיכות של הגן ובית הספר שלנו.

בית הספר החל את דרכו עם קבוצה רב גילאית של ילדים בני 5-8, ועם השנים התרחב וצמח. בשנת תשע"ג הוקם גן 'מקום לגדול', וכיום גדלים ולומדים בו מגיל גן (טרומ חובה וחובה) ועד כיתה ו'.

'מקום לגדול' ממוקם בסביבה ירוקה ורגועה, המאפשרת מגע יומיומי עם האדמה והטבע, במתחם הכפר הירוק. בשטח בית הספר ובסביבתו, אנו מציעים לתלמידינו מרחבי למידה היוצרים הזדמנויות מגוונות לרכישת ידע ומיומנויות בתחומים שונים.

לקראת שנת הלימודים הקרובה, אנו קולטים ילדים לכל שכבות הגן ובית הספר, החל מגיל טרום חובה ועד לכיתה ו'. בית הספר שואף לצמוח ולגדול עם השנים, ובעתיד תיבחן האפשרות לצמוח לחטיבת ביניים ולתיכון.

חזון בית הספר: משקיעים בחינוך ילדינו

אנו מאמינים כי למידה מתרחשת בכל רגע. היא מתחילה כשאנו נולדים והיא יכולה להימשך כל חיינו, כל עוד אנו סקרנים, פתוחים ורוצים לגדול. ב'מקום לגדול' אנו לוקחים אחריות על חלקו של בית הספר בתהליך זה.

אנו פועלים לקיים מרחב למידה המאפשר התפתחות של עצמאות, אחריות, יצירתיות, ויזמות. כל זאת בסביבה תומכת ומפרה המאפשרת לכל ילדה וילד להכיר ולממש את עצמם מתוך אמונה ביכולותיהם ומתוך כבוד ואהבה לאדם ולאדמה.

ב'מקום לגדול' אנו פועלים להעניק לילדים מרחב בטוח התומך בחוויות הגילוי העצמי, לאפשר למידה חווייתית ולגרות את הסקרנות הטבעית של הילדים לתחומי ידע שונים, כל זאת תוך שימת לב לתרבות הדיאלוג.

אנו מאמינים כי עקרונות החינוך הדמוקרטי, תהליכי הליווי האישיים, ביסוס היחסים על דיאלוג ושיח, ומעורבות הילדים במוסדות הדמוקרטיים בבית הספר, מציידים את הילדים בכלים המאפשרים להם להתמודד בצורה יעילה עם המציאות בהווה ועם אתגרי העתיד.

אנו מאמינים באחריותנו שלנו על עיצוב הסביבה והחברה על כל היבטיהם, ורואים זאת אחריותנו שלנו ליצור בבית הספר את התנאים המאפשרים את הגשמת החזון.

עיקרי הדרך החינוכית

מהו "חינוך דמוקרטי"?

החינוך הדמוקרטי התפתח בשנות השמונים של המאה העשרים ונבע מזרם החינוך הפתוח של שנות השישים. ב'מקום לגדול' פותחה גישה חינוכית ייחודית המשלבת בין עקרונות החינוך הדמוקרטי לבין הפדגוגיה של החינוך הפרוגרסיבי תוך שמירה על זכויות היסוד של הילד/ה (כפי שצוינו באמנת האו"ם לזכויות הילד). זכויות אלו כוללות את הזכות לחירות, לכבוד, לצדק, לפרטיות, לשונות, לחופש הביטוי, האמונה, המידע, היצירה והעיסוק.

מוסדות דמוקרטיים

המוסדות הדמוקרטיים הפועלים בבית הספר מאפשרים מעורבות ושותפות של הילדים בניהול החיים בבית הספר:

- **האסיפה** - בה חברים הילדים, הצוות וההורים, מתכנסת מעת לעת. לאסיפה מובאות הצעות ויזמות בנושאים שונים מחיי בית הספר ומעולם הילדים, ומתקבלות בה החלטות על-ידי דיון והצבעה. ועדת אסיפה מרכזת את ההצעות שהתקבלו, קובעת את סדר האסיפה ומנהלת את הדיון וההצבעה.
- **הוועדות** - בהן חברים ילדים ואנשי צוות, אחראיות על היבטים שונים בתפעול בית הספר, כגון: ועדת טיולים, ועדת אירועים, ועדת עיתון, ועדת אסיפה, ועוד. הוועדות הן רב-גילאיות, ומוקדשת להן משבצת זמן קבועה פעם בשבוע, כחלק ממערכת השעות הבית ספרית.

חונכות אישית

החונכות האישית היא מרכיב מרכזי בחינוך הדמוקרטי ובבית הספר. החונכות מושתתת במהותה על קשר אישי בין חונך מבוגר לילד, קשר דיאלוגי ודינאמי. חונכות אישית מאפשרת מפגש בין ילד לבין איש צוות האחראי להכיר אותו לעומק וללוות אותו בדרכו, לחזק אותו, ולהיות עבורו דמות תומכת, מגינה ומתווכת. החונך עוקב אחר התהליכים שהילד עובר עם תלמידים ואנשי הצוות האחרים, ונמצא בקשר אישי עם ההורים בכל הקשור לילדם בבית הספר ומחוצה לו. החונכים האישיים נבחרים על-ידי הילדים בתחילת השנה, לאחר תקופת היכרות. החונכ/ת מלווה את הילד/ה בתהליכים, בהחלטות ובלבטים – מההיבטים החברתיים, הרגשיים והלימודיים. החונכים מרכזים את המידע הקשור בילדים, ועומדים בקשר דיאלוגי עם ההורים ועם כל הדמויות אותם הילדים פוגשים בבית הספר. במרכז החונכות עומדים מפגשי החונכות - מפגשים אישיים שבועיים בין החונכ/ת לילד/ה הקבועים במערכת.

בחירה ולמידה מתוך הנעה פנימית - ילדים אוהבים ללמוד

אנו מאמינים כי ילדים אוהבים ללמוד והם עושים זאת מתוך סקרנות טבעית שעלינו לשמר. אנו מאפשרים לילדים בחירה בין השיעורים השונים כאשר בחירה זו מתקיימת בליווי ובתמיכה של החונך האישי וההורים. זאת מתוך האמונה כי ילדים הבוחרים בעצמם את תכנית הלימודים מחויבים לה ולומדים מתוך רצון והנעה פנימית. ליווי תהליך הבחירה נעשה תוך דגש על טיפוח אחריות התלמיד/ה על בחירותיו/ה (כולל על טעויותיו שבדרך), ועל השגת היעדים שהציב/ה לעצמו/ה. אפשרויות הבחירה נפתחות בהדרגה: בחירה מצומצמת בכיתות א'-ב' ובחירה רבה יותר בהמשך. החל מכיתה ג' בשעות השונות במערכת מוצעים מספר שיעורים במקביל. בשבועות הראשונים של שנת הלימודים, מתקיימת תקופת ה"טעימות". תקופה זו מאפשרת לתלמידים "לטעום" מהשיעורים השונים ולהכיר אותם ללא התחייבות. בתום השלב הראשוני, כל ילד וילדה מרכיבים לעצמם מערכת אישית על פי בחירתם ויכולותיהם, בליווי החונך האישי ובדיאלוג עם ההורים. לאחר הבחירה מחויבים התלמידים לעמוד בבחירתם ולהגיע לכל השיעורים שבחרו.

המפגש - קבוצת השווים

הכיתה, הנקראת אצלנו גם "בית" או "מפגש" היא קבוצת השווים של הילדים. כל כיתה מלווה על-ידי שני מורים חונכים, "חונכי המפגש", המלווים את הכיתה לאורך השנה. חונכי המפגש מעבירים את מפגשי הבוקר, מפגשים בני 45 דקות הפותחים את היום. מטרת המפגשים לייצר מסגרת בה הילד הינו חלק מקבוצת שווים משמעותית. קבוצת המפגש האינטימית מאפשרת עבודה דיאלוגית, המקנה אווירה בטוחה ומאפשרת תהליכים קבוצתיים משמעותיים. קבוצת המפגש משמשת את הילד כעוגן מבחינה חברתית ורגשית ובתהליך השנתי אמורה הקבוצה להפוך למקום בטוח ונעים המהווה חממה להתפתחות אישית וחברתית, ביטוי עצמי ויצירה משותפת. מפגש הבוקר מאפשר לילדים מעבר נוח ויציב בין סביבת הבית לבית הספר ונותן מקום להביע ולעבד חוויות איתן הגיעו הילדים מהבית ומסביבת החיים. כמו כן במפגשים עוסקים בתכנים ערכיים ודמוקרטיים. החוקים והנורמות של בית הספר שזורים בתוכן המפגשים.

למידה משמעותית, חווייתית ומגוונת

תפיסת הלמידה בבית הספר הינה כי הלמידה מתרחשת בכל רגע ובכל מקום וכי למידה משמעותית הינה למידה חווייתית המורכבת מהזדמנויות שונות – אינטלקטואליות, חברתיות, רגשיות, פיזיות ועוד.

בהתאם לכך, בית הספר מציע לילדים אפשרויות למידה משמעותית וחווייתית המאפשר לכל ילדה וילד לבטא את עצמם, את שאיפותיהם ואת יכולותיהם בתוך המערכת הבית-ספרית.

- **למידה מגוונת ויצירתית:** השיעורים השונים מועברים בדרכי הוראה יצירתיות ומגוונות בהתאמה לתוכן השיעור ולמורה: חוברות לימוד, משחקים, מצגות, ניסויים, פעילויות בחצר, יצירה, למידה עצמית, למידת עמיתים, חקר באינטרנט ועוד ועוד.
- **שיעורי הבחירה:** ברוב שעות היום, וככל שעולים יותר בגילאים, יכולים התלמידים לבחור בין 3–4 מקצועות שונים בכל אחת מהשעות השבוע. המגוון משתנה משנה לשנה ונפרס על תחומי דעת שונים החל מהמדעים ועד אומנויות, וכן שיעורים ייחודיים על-פי תחומי ההתמחות והעניין של הצוות, כגון: פילוסופיה, אקולוגיה, לוגיקה, דמיון מודרך ועוד. לצד שיעורים אלה מתקיימת גם תוכנית לימודי הליבה של משרד החינוך בשפה, חשבון ואנגלית, כנדרש בזרם החינוך המוכר שאינו רשמי.
- **למידה בקבוצות קטנות:** גודל השכבות בבית הספר נע בין 20–26 תלמידים לשכבה, אך רובם המוחלט של השיעורים מתרחש בקבוצות קטנות יותר. הלמידה בקבוצות קטנות היא עיקרון מוביל ומשמעותי, המאפשר יחס אישי בתוך קבוצת ייחוס מתאימה, ומיצוי אפקטיבי של הנושאים הנלמדים.
- **קצב התפתחות אישי:** הלמידה בבית הספר מושתתת על קצב התפתחות אישי של כל תלמיד ותלמידה, ללא השוואה לתלמידים אחרים או מרדף אחר ציונים והשלמת משימות שאינן בהכרח מותאמות גיל ויכולת. אנו מאמינים שתקופת ואופי הלמידה שונים אצל כל ילד וילדה, וחשובה יותר ההתפתחות הטבעית המביאה בסופו של דבר ללמידה בריאה ונכונה יותר.
- **הערכה מעצבת:** לאורך השנה המורים והחונכים אוספים תובנות על התקדמות התלמידים בדרכים שונות במגוון היבטים: מוטיבציה ללמידה והתמודדות עם אתגרים, כישורי תלמידאות, מצב התלמיד/ה ביחס לחומר והאסטרטגיות שנלמדו בשיעורים, וקשרים עם חברים לכיתה ועם המורה. גם התלמידים שותפים בהערכה על-ידי קיום תהליכי משוב עצמי. התובנות שהתקבלו נאספות לצורך התבוננות ושיקוף ולאורן מתבצעת הצבת יעדים בתחומים השונים להמשך. כל אלו מובאים בכתב ב"תהודה" המחולקת בסיום כל מחצית ובשיחות משולש החונכות - חונכת-תלמיד/ה-הורים.

- **רב-גילאיות:** בחלק גדול מהשיעורים מתקיים לימוד רב גילי, המשלב תלמידים משכבות שונות, לרוב מאותו אזור גיל. הרב-גילאיות מהווה ערך חשוב בבית הספר ומאפשרת לילדים לצבור ביטחון עם שכבות גיל אחרות, ללמוד מבני גילאים אחרים, ולהתנהל במרחב בטוח, חופשי ומגוון.
- **מיזמים:** סדנאות למידה מבוססת תוצר, המונחות על-ידי אנשי הצוות בקבוצות רב-גילאיות. במשך השנה מתקיימות בין שלוש לארבע פעימות של מיזמים, כל פעימה נמשכת כ-6 מפגשים שבועיים בני שעתיים ומפגש נוסף להצגת התוצרים לכלל בית הספר. בכל פעימה מוצעים מספר מיזמים לבחירה בנושאים הקרובים לליבם של אנשי הצוות. דוגמאות למיזמים: אימפרוביזציה, כתיבת שירים, קצב הגוף, בישול, יוגה, פסיפס ועוד.
- **ימי שיא ושבוע למידה אחרת:** מעת לעת מתקיימים ביוזמת הצוות הפדגוגי והתלמידים ימי שיא או שבועות העוסקים בנושאים מסוימים – לדוגמא: יום כיף חשבון, יום ספורט שבוע דמוקרטיה, שבוע השונות, ימי מדע, ועוד. שבוע אהוד במיוחד הוא שבוע "למידה אחרת" המסורתי - הפנינג הנמשך בין ארבעה לחמישה ימים, בו מערכת השיעורים הרגילה מוחלפת במערכת סדנאות עשירה, אותן מעבירים תלמידים, הורים, אנשי צוות, חברים וקרובי משפחה.
- **ילדים חונכים ילדים:** התלמידים הבוגרים (כיתות ג'-ו') חונכים את התלמידים הצעירים (גן-א'-ב') במפגשי משחק ופעילות פעם בשבועיים.
- **קהילה לומדת:** גם ההורים "לומדים" בבית הספר ובקהילה. מדי כמה זמן מתכנסים גם המבוגרים למספר מפגשים ייחודיים של קהילה לומדת, חלקם בשיח עם הצוות הפדגוגי והנהלת בית הספר, במטרה להבין ולייצר חוויית למידה מעשירה ומשותפת ולהעמיק את הבנת ההורים במחשבה הפדגוגית ובנושאים רלוונטיים ללמידה במקום.

מהגן לבית הספר: רצף גן-א'-ב'

המעבר מחממת הגן אל בית הספר נעשה במסגרת תהליך מוקדם ותוכנית מובנית התואמת לגיל הילדים וליכולותיהם הרגשיות והלימודיות. הגן ממוקם למעשה בתוך בית הספר, עם כניסה וחצר נפרדים. ילדי הגן חווים חיבור לבית הספר, רואים וחווים חלק מהחוויות יחד עם ילדי בית הספר. באופן זה, המעבר לכיתה א' הוא טבעי ופשוט.

בגן נערכים שיעורים משותפים עם כיתות א' ומפגשי "ילדים חונכים ילדים" עם ילדי הכיתות הבוגרות. בכיתות א' ו-ב' קיים מרחב כיתתי הדומה למרחב הגן, המאפשר בחירה במהלך השיעור: עבודה בקצב אישי בחוברות למידה, למידה בקבוצות אינטימיות עם חונכי הכיתה, התנסויות בפינוק המזמנות למידה עצמאית עם דפי עבודה, משחקים שונים, לוחות פעילים, יצירה ועוד. אלה מאפשרים לשיעור להתנהל באופן דינמי, וחווית נושא השיעור מתקיימת דרך מגוון רחב של אפשרויות בחירה ותחת מעקב וליווי של חונכת הכיתה על פי הצורך.

חינוך כיעוד אישי: הצוות הפדגוגי

הצוות הפדגוגי של בית הספר מחויב לגישת החינוך הדמוקרטי. בחירת אנשי הצוות בכלל, והחונכים בפרט, נעשית מתוך ההבנה העמוקה שהחינוך נרכש על ידי מתן דוגמא אישית ונעשית בשיתוף בין ההורים (וועדת צוות) והצוות עצמו.

הצוות כולל את המורים החונכים, מורים המשמשים כחונכי כיתה וכחונכים אישיים בנוסף לשעות ההוראה, ואת המורים המקצועיים המלמדים את תחומי הידע השונים.

סדר היום בבית הספר

בית הספר פועל במתכונת יום לימודים ארוך, כאשר ימים א', ב', ד', וה' מסתיימים בשעה 15:00, ואילו יום ג' הוא יום קצר יותר ומסתיים בשעה 13:30. בימי שישי לא מתקיימים לימודים, אך מתקיימות מעת לעת מפגשים חברתיים וקהילתיים.

סדר היום:

07:45 – פתיחת שערי בית הספר

8:15 - 9:00 – מפגש בוקר עם חונכי המפגש

09:00–15:00 – שיעורים על-פי המערכת האישית, הפסקות וארוחות.

צהרון, חוגים ופעילות בחופשות

צהרון

לאחר סיום הלימודים, בית הספר מפעיל צהרון לילדי א' - ג' המעוניינים בכך עד השעה 16:30. הצהרון כולל פעילויות מובנות, פעילות חברתית וזמן למשחק חופשי. הצהרון מופעל על-ידי מורים מצוות בית הספר ומהווה המשך טבעי ליום הלימודים באווירה רגועה ושמחה.

קייטנות בחגים

צוות הצהרון מפעיל קייטנות בחלק מימי החגים לילדים המעוניינים בכך.

קייטנת קיץ

בהתאם לביקוש משפחות הקהילה, וכתלות באפשרויות ובכמות הנרשמים מתקיימות בשטח בית הספר פעילויות בחלק מחופשת הקיץ.

חוגים לילדי ד'ו'

בכדי לאפשר העשרה נוספת ואפשרות להשתתף בחוגים איכותיים יחד עם החברים, וגם בכדי להקל על הלוגיסטיקה אחר הצהריים, אנו מציעים מספר חוגים לילדים הבוגרים המעוניינים בכך ומקיימים אותם בשטח בית הספר לאחר הלימודים. היצע החוגים משתנה משנה לשנה בהתאם לאפשרויות והביקוש.

עמותת שדות וקהילת מקום לגדול

עמותת שדות

עמותת "שדות" מפעילה את בית הספר והגן ופועלת למען עתידו ופיתוחו. בעמותה חברים כל הורי התלמידים בבית הספר ובגן. כמתחייב בחוק לעמותה ועד מנהל, גזברות וועדת ביקורת בהם פועלים ההורים בהתנדבות.

אסיפת העמותה המתכנסת מספר פעמים בשנה על מנת לדון ולהחליט בנושאים הקשורים בתפעול בית הספר והעמותה.

קהילת מקום לגדול

בנוסף למוסדות הרשמיים פועלים ההורים בוועדות התומכות בקיום בית הספר, הגן ובפיתוח הקהילה. היבטים רבים בקיום המקום נשענים באופן שוטף על התנדבות זו. בין הוועדות - ועדת צוות, המסייעת להנהלת בית הספר בגיוס אנשי צוות ועדת קליטה המפיקה את הימים הפתוחים ועומדת בקשר עם הורים המעוניינים בהצטרפות לבית הספר ולגן; ועדת קהילה הפועלת למען קיום קהילת משפחות מגובשת שמחה ופעילה; ועדת נראות המטפחת את בית הספר והגן ועוד.

הפעילות במוסדות ובוועדות והחברות בקהילת מקום לגדול מאפשרות להורים לתרום מיכולתם וזמנם לקיום ופיתוח בית הספר והגן ועל-ידי כך להיות שותפים ומעורבים בחינוך ורווחת ילדיהם ולהתפתח ולהנות משנים אלה יחד איתם.

קהילת 'מקום לגדול' כוללת את הילדים ובני משפחותיהם הצעירים והמבוגרים ואת אנשי הצוות. הקהילה נפגשת לפעילויות שונות לאורך השנה בהתאם לרצון וליוזמות החברים: טיולים, חגים, ומפגשים חברתיים שונים. מפגשי "קהילה לומדת" מתקיימים על מנת לקיים שיח ודיאלוג וכדי לדון בסוגיות המעניינות את כולם.

על-פי התפיסה של 'מקום לגדול', הלימודים אינם מסתיימים בשעה או בגיל מסוים. העמותה פתוחה לשיתופי פעולה בתחומים שונים: חוגים, הרצאות, סדנאות וקורסים, כמו גם לקיום אירועים מתאימים בתחומי בית הספר בשעות אחרי הצהריים, בערב ובסופי שבוע.

תנאי קבלה

'מקום לגדול' קולט ילדים מגיל 4 (גן טרום חובה) ועד כיתה ו' ללא מבחני כניסה או תלות באזור מגורים. בית הספר פתוח לקלוט כל ילד וילדה שהוריו חפצים לצרפו מתוך הבנה והסכמה מלאה עם תפיסת העולם של החינוך הדמוקרטי כפי שהיא באה לידי ביטוי בבית הספר והיכולת של 'מקום לגדול' לתת מענה לצרכים של כל ילד וילדה.

בשנים האחרונות, מפאת מגבלת מקום וקצב צמיחה מבוקר, אין אפשרות לקבל את כולם. במקרים בהם מספר הנרשמים לשכבה מסוימת גדול ממספר המקומות הפנויים, נערכת הגרלה בין המבקשים להצטרף. כאשר בהמשך מתפנים מקומות נוספים, מתבצעת קבלה נוספת מתוך רשימת ההמתנה.

יצירת קשר

מייל משרד:

office@makomligdol.org.il

מייל רישום:

registration@makomligdol.org.il

אתר:

<http://www.makomligdol.org.il>

כתובת:

הכפר הירוק, רמת השרון, מיקוד 47800

טלפון (עדיפות לשליחת מייל): 03-6495932